

Infekce krevního řečiště

Pavel Dřevínek

Ústav lékařské mikrobiologie

Základní dělení IKŘ

Primární IKŘ = stav, kdy je infekce v samotném krevním řečišti

- infekční endokarditidy
- endarteritidy, tromboflebitidy
- spojené s používáním cévních katétrů

23.11.2023

Dr. Vaniš: Úvod do nosokomiálních infekcí, katetrové infekce, ranné infekce, nosokomiální a ventilátorové pneumonie

Sekundární IKŘ

- pneumonie
- pyelonefritis
- ranné infekce
- ...

Pojem sepse

life-threatening organ dysfunction caused by a dysregulated host response to infection

život ohrožující orgánová dysfunkce způsobená nepřiměřenou, dysregulovanou odpovědí hostitelského organismu na infekci

Definice Sepsis-3, 2016

Sepse, pokud není včas rozpoznána a léčena, je primární příčinou úmrtí na infekci

Pojem sepsy

Definice Sepsis-1, 1992
SIRS z důvodu infekce

Box 1. SIRS (Systemic Inflammatory Response Syndrome)

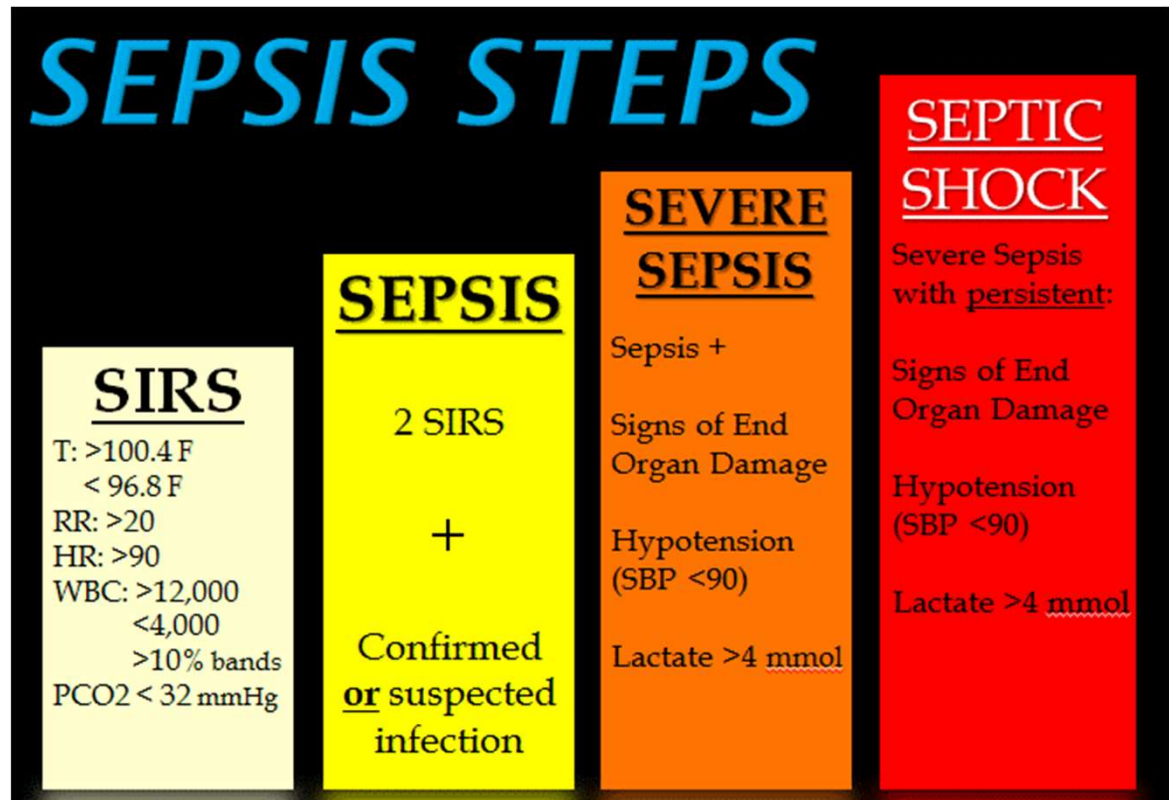
Two or more of:

Temperature $>38^{\circ}\text{C}$ or $<36^{\circ}\text{C}$

Heart rate $>90/\text{min}$

Respiratory rate $>20/\text{min}$ or $\text{PaCO}_2 <32 \text{ mm Hg}$ (4.3 kPa)

White blood cell count $>12\,000/\text{mm}^3$ or $<4000/\text{mm}^3$
or $>10\%$ immature bands

Pojem sepse

Definice Sepsis-2, 2003

doplněné o výčet
diagnostických kritérií

včetně alterace vědomí,
otoků, pozitivní bilance
tekutin, hyperglykémie atd.

Infection^a

Documented or suspected *and* some of the following^b:

General parameters

Fever (core temperature $>38.3^{\circ}\text{C}$)

Hypothermia (core temperature $<36^{\circ}\text{C}$)

Heart rate >90 bpm or >2 SD above the normal value for age

Tachypnea: >30 bpm

Altered mental status

Significant edema or positive fluid balance (>20 ml/kg over 24 h)

Hyperglycemia (plasma glucose >110 mg/dl or 7.7 mM/l) in the absence of diabetes

Inflammatory parameters

Leukocytosis (white blood cell count $>12,000/\mu\text{l}$)

Leukopenia (white blood cell count $<4,000/\mu\text{l}$)

Normal white blood cell count with $>10\%$ immature forms

Plasma C reactive protein >2 SD above the normal value

Plasma procalcitonin >2 SD above the normal value

Hemodynamic parameters

Arterial hypotension^b (systolic blood pressure <90 mmHg, mean arterial pressure <70 ,
or a systolic blood pressure decrease >40 mmHg in adults or <2 SD below normal for age)

Mixed venous oxygen saturation $>70\%$ ^b

Cardiac index >3.5 l min⁻¹ m^{-2c,d}

Organ dysfunction parameters

Arterial hypoxemia ($\text{PaO}_2/\text{FIO}_2 <300$)

Acute oliguria (urine output <0.5 ml kg⁻¹ h⁻¹ or 45 mM/l for at least 2 h)

Creatinine increase ≥ 0.5 mg/dl

Coagulation abnormalities (international normalized ratio >1.5 or activated partial
thromboplastin time >60 s)

Ileus (absent bowel sounds)

Thrombocytopenia (platelet count $<100,000/\mu\text{l}$)

Hyperbilirubinemia (plasma total bilirubin >4 mg/dl or 70 mmol/l)

Tissue perfusion parameters

Hyperlactatemia (>3 mmol/l)

Decreased capillary refill or mottling

Pojem sepse

život ohrožující **orgánová dysfunkce** způsobená nepřiměřenou, **dysregulovanou odpovědí** hostitelského **organismu** na infekci

dnešní sepse (sepsc-3) odpovídá těžké sepsi (sepsc-1), tzn. odlišuje sepsi od nekomplikované infekce IKŘ

Klinická kritéria: SOFA (sequential organ failure assessment)

Table 1. Sequential [Sepsis-Related] Organ Failure Assessment Score^a

System	Score				
	0	1	2	3	4
Respiration					
Pao ₂ /Fio ₂ , mm Hg (kPa)	≥400 (53.3)	<400 (53.3)	<300 (40)	<200 (26.7) with respiratory support	<100 (13.3) with respiratory support
Coagulation					
Platelets, ×10 ³ /μL	≥150	<150	<100	<50	<20
Liver					
Bilirubin, mg/dL (μmol/L)	<1.2 (20)	1.2-1.9 (20-32)	2.0-5.9 (33-101)	6.0-11.9 (102-204)	>12.0 (204)
Cardiovascular					
MAP ≥70 mm Hg	MAP <70 mm Hg	Dopamine <5 or dobutamine (any dose) ^b	Dopamine 5.1-15 or epinephrine ≤0.1 or norepinephrine ≤0.1 ^b	Dopamine >15 or epinephrine >0.1 or norepinephrine >0.1 ^b	
Central nervous system					
Glasgow Coma Scale score ^c	15	13-14	10-12	6-9	<6
Renal					
Creatinine, mg/dL (μmol/L)	<1.2 (110)	1.2-1.9 (110-170)	2.0-3.4 (171-299)	3.5-4.9 (300-440)	>5.0 (440)
Urine output, mL/d			<500	<200	

neexistuje standardizovatelný diagnostický test sepse

Mikrobiologická diagnostika

Hemokultivace

Molekulární postupy

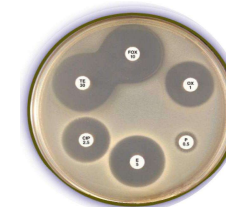
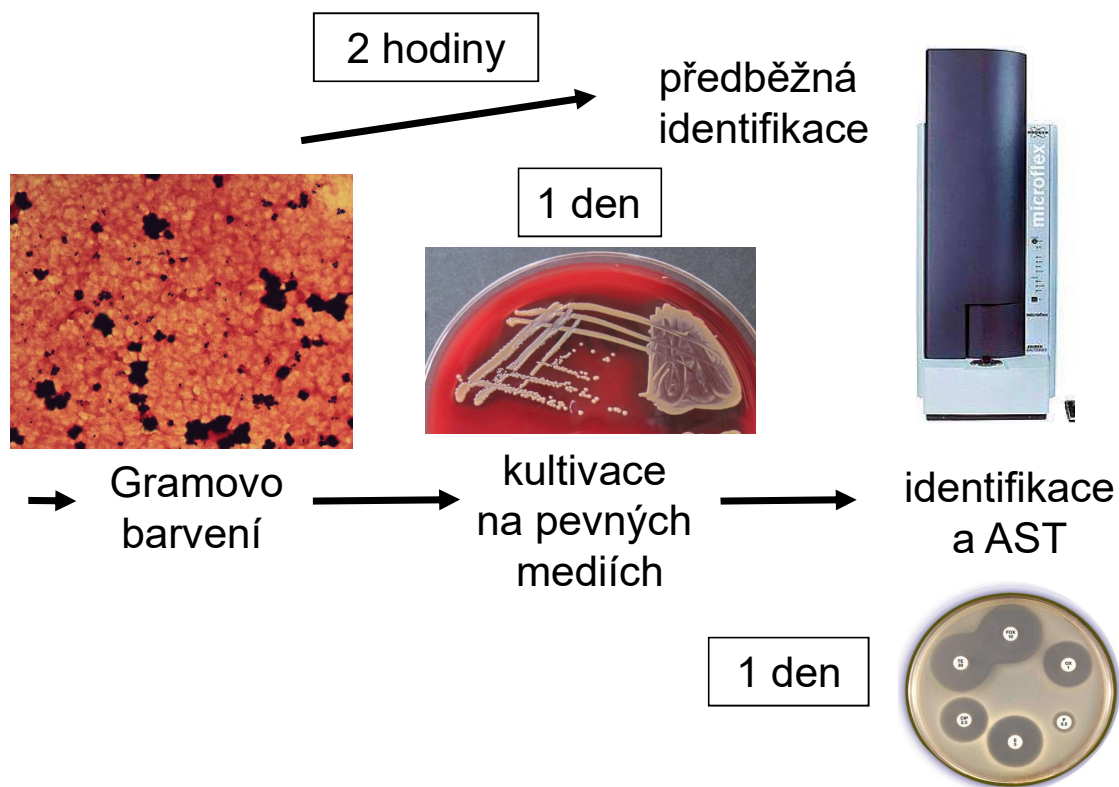

Hemokultivace

1- 3 dny
pozitivní

negativní
5 dní

Jaké vlastnosti by měla mít ideální dg. metoda

- levná
- spolehlivá
- rychlá (až ultrarychlá)
- neovlivněná antibiotickou léčbou
- rozlišující nález patogena od kontaminace
- s informací o vhodné ATB léčbě

Co na to hemokultivace:

ano

citlivost jen 50 %

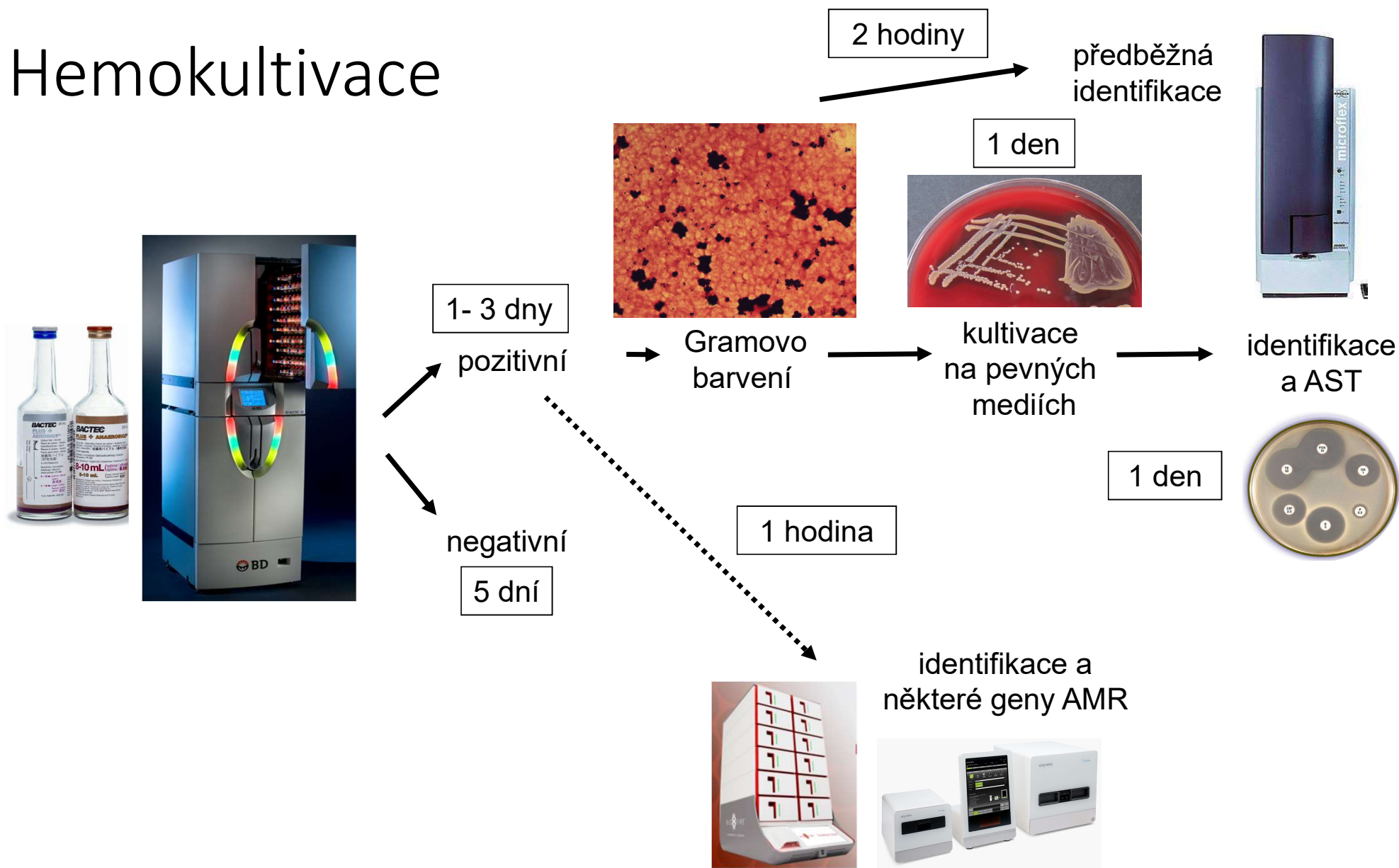
trvá desítky hodin

je jistě tím ovlivněná (x resins)

to není přímočaré

až po provedení AST ... anebo ...

Hemokultivace

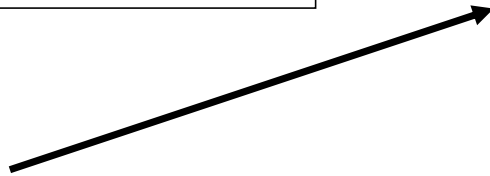
43 cílů

Tabulka 2. Analyty detekované testem BioFire BCID2 Panel

Grampozitivní bakterie				
<i>Enterococcus faecalis</i>	<i>Staphylococcus</i> spp.	<i>Streptococcus</i> spp.		
<i>Enterococcus faecium</i>	<i>Staphylococcus aureus</i>	<i>Streptococcus agalactiae</i> (skupina B)		
<i>Listeria monocytogenes</i>	<i>Staphylococcus epidermidis</i>	<i>Streptococcus pneumoniae</i>		
	<i>Staphylococcus lugdunensis</i>	<i>Streptococcus pyogenes</i> (skupina A)		
Gramnegativní bakterie				
Komplex <i>Acinetobacter calcoaceticus-baumannii</i>		<i>Enterobacterales</i>		
<i>Bacteroides fragilis</i>		Komplex <i>Enterobacter cloacae</i>		
<i>Haemophilus influenzae</i>		<i>Escherichia coli</i>		
<i>Neisseria meningitidis</i> (opouzdřená)		<i>Klebsiella aerogenes</i>		
<i>Pseudomonas aeruginosa</i>		<i>Klebsiella oxytoca</i>		
<i>Stenotrophomonas maltophilia</i>		Skupina <i>Klebsiella pneumoniae</i>		
		<i>Proteus</i> spp.		
		<i>Salmonella</i> spp.		
		<i>Serratia marcescens</i>		
Kvasinky				
<i>Candida albicans</i>	<i>Candida krusei</i>	<i>Cryptococcus neoformans/gattii</i>		
<i>Candida auris</i>	<i>Candida parapsilosis</i>			
<i>Candida glabrata</i>	<i>Candida tropicalis</i>			
Geny antimikrobiální rezistence				
CTX-M	KPC	<i>mecA/C</i>	NDM	<i>vanA/B</i>
IMP	<i>mcr-1^a</i>	<i>mecA/C</i> a MREJ (MRSA)	OXA-48-like	VIM

Molekulární metody

10 hodin (intenzivních)

širokospektré PCR (gen 16S rRNA)
+ Sangerovo sekvenování

Využití 16S na různý materiál

	Srdeční chlopně	Kloubní punktáty	krev JIP
Vzorků celkem	75	230	476
Vzorků pozitivních	55	135	186
Vzorků pozitivních kultivačně a PCR	11	73	87
Vzorků pozitivních jen PCR	44	59	73
Vzorků pozitivních jen kultivačně	0	3	26
Přidaná diagnostická hodnota PCR (% ze všech vzorků)	56 %	19 %	7 %
Falešná negativita PCR (% ze všech vzorků)	0 %	2 %	7 %

Molekulární metody

10 hodin (intenzivních)

širokospektré PCR (gen 16S rRNA)
+ Sangerovo sekvenování

3,5 hodiny

multiplex PCR a T2MR

T2MR a „ESCAPE“

- skupina šesti virulentních a rezistentních bakterií (u T2MR je namísto *E. coli* v akronymu *Enterobacter*)
- nozokomiální infekce
- mohou utéct běžné ATB terapii kvůli svému MDR fenotypu

<i>Escherichia coli</i>	E (Ec)
<i>Staphylococcus aureus</i>	S
<i>Klebsiella pneumoniae</i>	K
<i>Acinetobacter baumannii</i>	A
<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	P
<i>Enterococcus faecium</i>	E

Jaké vlastnosti by měla mít ideální dg. metoda

- levná
- spolehlivá
- rychlá (až ultrarychlá)
- neovlivněná antibiotickou léčbou
- rozlišující nálezný patogena od kontaminace
- s informací o vhodné ATB léčbě

Co na to molekulární postupy:

ne

lepší než hemokultivace

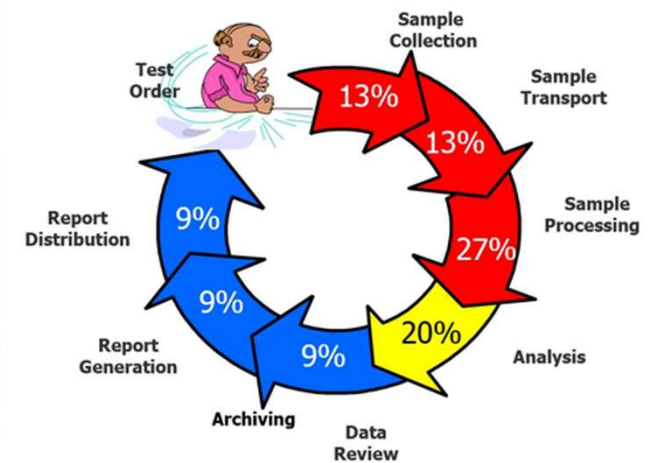
snad ano

ano

ano i ne

ne

80% Process Related to Front and Back End

místa odběrů krve

mikrobiologická laboratoř

Zpět k hemokultivaci

Hemokultivace

Zlatý standard mikrobiologické diagnostiky sepsí (infekcí krevního řečiště)

Odebrat	Tradiční postup	Nový postup
<i>Jaký materiál</i>	krev (a předtím stěr z kůže)	krev ---
<i>V jakém okamžiku</i>	při vzestupu teploty	při podezření na infekci
<i>V jakém uspořádání</i>	"párové hemokultury" 2x až 3x dvě lahvičky	Jeden jediný odběr 1x čtyři až šest lahviček

jedna hemokultura ≠ jedna lahvička

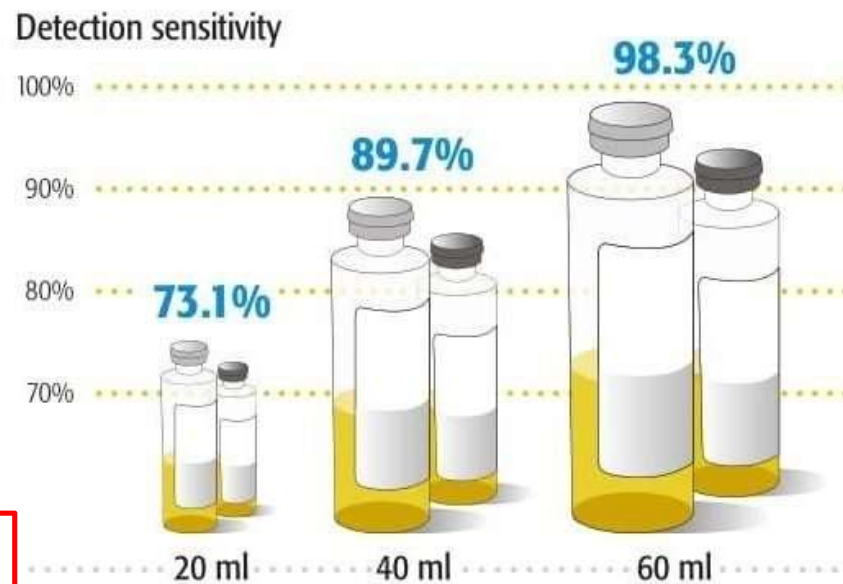
jedna hemokultura = set lahviček odebraný v daný okamžik,
resp. všechny lahvičky odebrané v rámci diagnostiky septické příhody

Odběr dostatečného množství krve
- zásadní pro navýšení senzitivity vyšetření

v 1 mL krve je pouze 1 až 10 bakterií

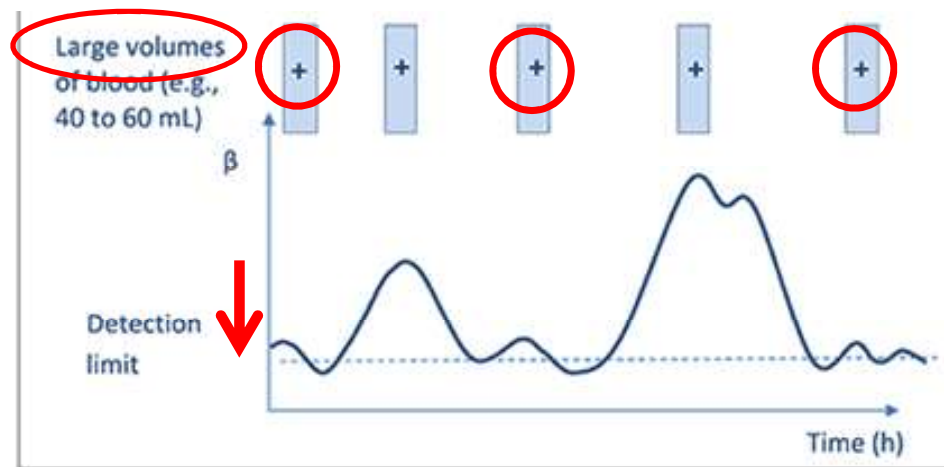
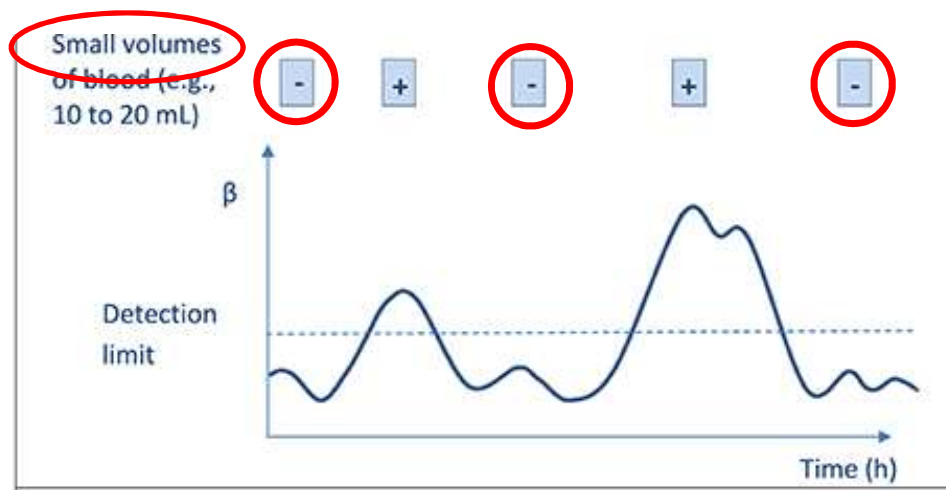
Žádoucí objem krve: 40 až 60 mL

Odběr jen jedné jediné lahvičky je k ničemu

Lee et al. Detection of bloodstream infections in adults: how many blood cultures are needed? 2007.

Odběr dostatečného množství krve
- zásadní pro navýšení senzitivity vyšetření

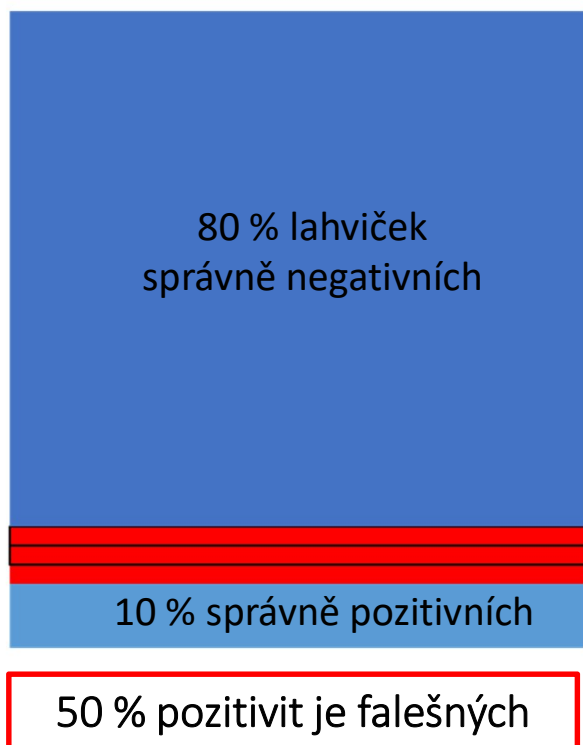

Intermittentní bakterémie po dobu kratší
než 24 hodin je výjimečná

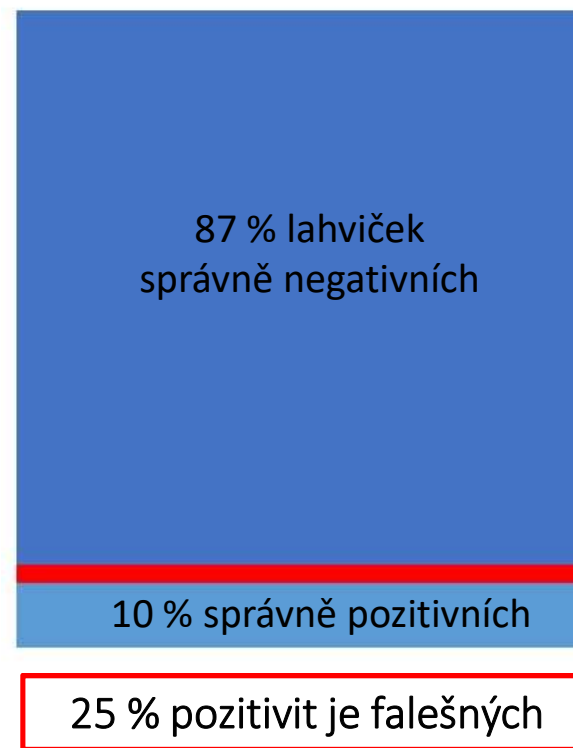
Jednorázový odběr (single sample strategy)
- zásadní pro navýšení specifity vyšetření

Běžné kontaminanty: koaguláza negativní stafylokoky, *Corynebacterium* spp., *Micrococcus* spp., *Bacillus* spp., *Cutibacterium acnes*.

„párové odběry“ 3x za sebou

Jediný odběr

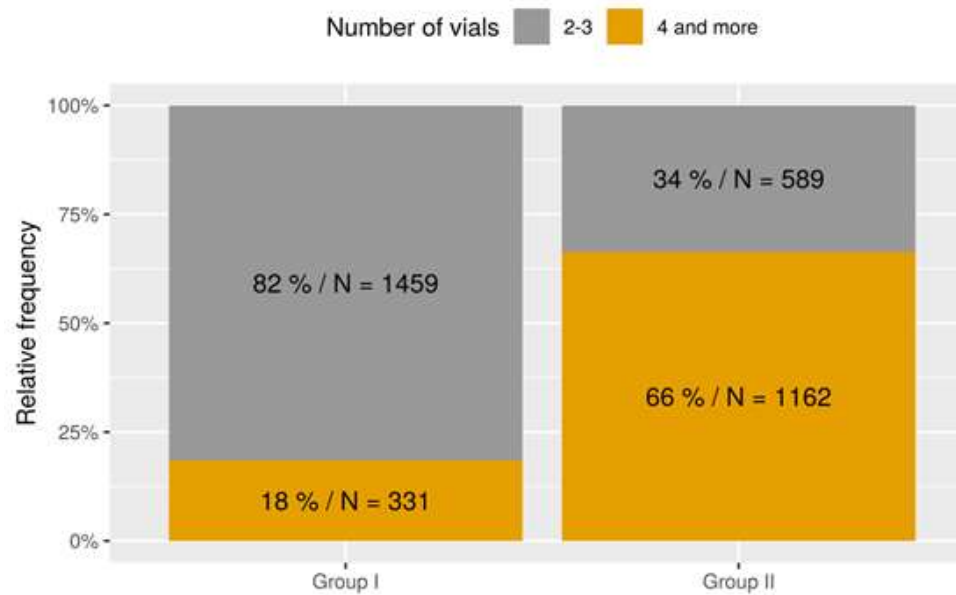
kontaminace 3 %

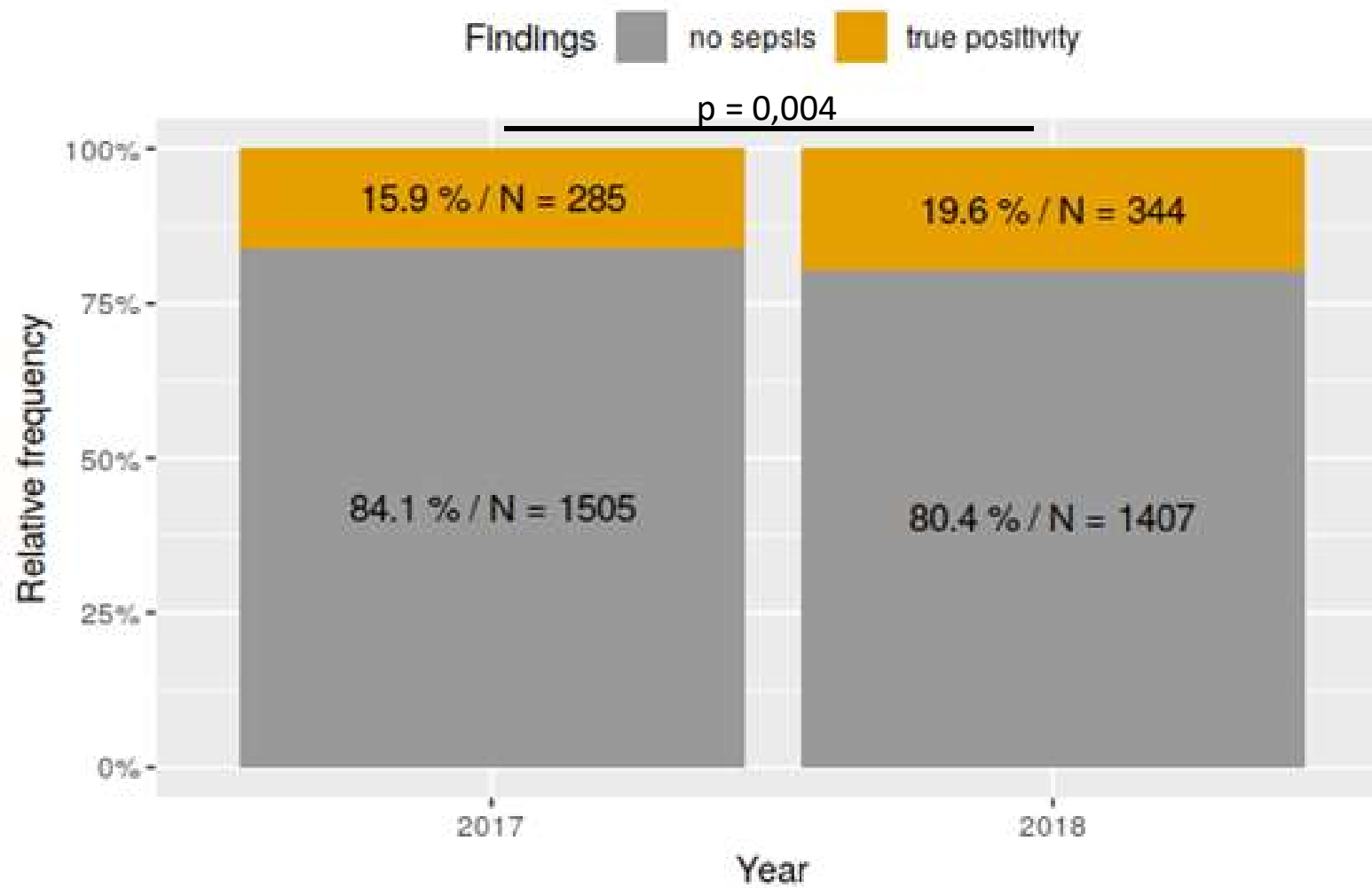
kontaminace 3 %

kontaminace 3 %

Jednorázový odběr (single sample strategy)
.... ve FNM

	leden až červen 2017	říjen 2017 až duben 2018
# hemokultur (%)	1790	1751
# 2 až 3 lahvičky na 1 hemokulturu	81.5 %	33.7 %
# 4 a více lahviček na 1 hemokulturu	18.5 %	66.3 %

Praktické aspekty odběru hemokultury

- Dostatečné množství krve, tj. **40 až 60 ml krve** = 4 až 6 lahviček (každá po 10 mL)
lahvičky naplnit celé (orientovat se podle stupnice na boku lahvičky)
- Aerobní a anaerobní lahvičky vždy **v poměru 1 : 1**; odebírat **aerobní lahvičky jako první** v pořadí
- Mykotickou lahvičku lze přidat k základnímu setu
- odběr z periferie
- co nejčasnější zahájení automatické inkubace krve

Management septického stavu (z pohledu mikrobiologie)

- širokospektrá ATB léčba včas (do jedné hodiny od vzniku):
  - beta-laktam (karbapenem nebo piperacilin/tazobaktam nebo cefepim
  - + aminoglykosid (amikacin nebo gentamicin)
  - případně + klindamycin (nebo linezolid) při produkci toxinu
- hemokultivace
  - + případně molekulární diagnostika

Infekční endokarditida

- predisponující faktory: náhrada chlopně, kardiostimulátor, iv. narkomani, revmatická horečka
- hemokultivace (opakovaně)
- echokardiografie (transezofageální)

Vyvolavatelé:

S. aureus, streptokoky (viridující), enterokoky, HACEK, nekultivovatelné (*bartonella*, *coxiella*), kandidy

HACEK: *Haemophilus aphrophilus* (dnes *Aggregatibacter*), *Aggregatibacter actinomycetemcomitans*, *Cardiobacterium hominis*, *Eikenella corrodens*, *Kingella kingae*

Kingella Kingae